

QUÁY RỐI TÌNH DỤC VÀ PHÒNG CHỐNG QUÁY RỐI TÌNH DỤC TRONG TRƯỜNG ĐẠI HỌC

SEXUAL HARASSMENT AND SEXUAL HARASSMENT PREVENTION IN THE UNIVERSITY

Ngô Thuỳ Dung

Khoa Lý luận chính trị

Trường Đại học Giao thông vận tải TP.HCM

Tóm tắt: Quấy rối tình dục là một trong những vấn đề nhận được sự quan tâm rất lớn của xã hội đặc biệt khi nạn nhân của hành vi này là trẻ em, học sinh - sinh viên. Theo quan niệm của xã hội Việt Nam, tình dục là vấn đề tế nhị, nhạy cảm nên việc giảng dạy những kỹ năng cơ bản hay kiến thức về sức khỏe sinh sản, tình dục trong gia đình, nhà trường vẫn chưa thực sự được chú trọng. Nhiều nạn nhân khi bị quấy rối tình dục mà không biết hoặc không dám tiết lộ, công khai khiến tình trạng quấy rối tình dục ngày một gia tăng với tính chất và mức độ ngày một nghiêm trọng hơn. Môi trường giáo dục đại học với nhiều ưu điểm song cũng tiềm ẩn nhiều nguy cơ bị quấy rối tình dục đối với sinh viên. Do vậy, để phòng chống quấy rối tình dục nhà trường cần trang bị kiến thức cho sinh viên về quấy rối tình dục và kỹ năng phòng chống quấy rối tình dục. Bài viết được thực hiện nhằm mục tiêu này.

Từ khóa: Quấy rối tình dục, hình thức quấy rối tình dục, quấy rối tình dục trong nhà trường, kỹ năng phòng chống quấy rối tình dục.

Chỉ số phân loại: 3.3

Abstract: Sexual harassment is one of the issues that receives great attention from society especially when victims of this behavior are children and students. According to the perception of Vietnamese society, sex is a sensitive issue, so the teaching of basic skills or knowledge of reproductive and sexual health in families and schools has not been paid sufficient attention to. Many victims of sexual harassment do not know or dare to disclose, publicize sexual harassment situation, thus this problem has been worse with more serious nature and level. The university environment has many advantages but it also has a lot of potential risks of sexual harassment for students, so the school should equip students with knowledge of sexual harassment and sexual harassment prevention skills to prevent sexual harassment. The article has written for this purpose.

Key words: Sexual harassment, forms of sexual harassment, sexual harassment in the university, sexual harassment prevention skills.

Classification number: 3.3

1. Giới thiệu

Theo quan niệm của nhiều người dân Việt Nam, tình dục là vấn đề tế nhị, nhạy cảm nên việc giảng dạy những kỹ năng cơ bản hay kiến thức về sức khỏe sinh sản, tình dục trong gia đình, nhà trường vẫn chưa thực sự được chú trọng. Trong khi đó nhận thức của mọi người về quấy rối tình dục còn hết sức mơ hồ, có tới 80% nạn nhân không hiểu rõ hình thức nào có thể được coi là quấy rối tình dục [8]. Nhiều nạn nhân khi bị quấy rối tình dục mà không biết hoặc biết nhưng vì bị đe dọa nên không dám tiết lộ, công khai. Đây là một trong những nguyên nhân khiến tình trạng quấy rối tình dục ngày một gia tăng với tính chất và mức độ ngày một nghiêm trọng hơn. Đối tượng bị quấy rối thường là phụ nữ hoặc trẻ em nhưng

thực tế nam giới cũng có thể là nạn nhân của hành vi quấy rối tình dục. Hành vi quấy rối tình dục có thể xảy ra ở mọi nơi từ gia đình, nhà trường đến xã hội nhưng trong môi trường giáo dục những hành vi này đã, đang và sẽ gây ra những ảnh hưởng nghiêm trọng đến chủ nhân tương lai của đất nước, chính vì vậy nó cần phải được quan tâm nhiều hơn. Khi theo học đại học, sinh viên được học tập, sinh hoạt trong môi trường tương đối cởi mở, năng động hầu hết đều thoát ly khỏi sự bảo vệ của gia đình nhưng chính môi trường đó lại tiềm ẩn nguy cơ bị quấy rối tình dục nếu như sinh viên không đủ kiến thức hoặc không được trang bị kỹ năng để đối phó với vấn đề này. Pháp luật Việt Nam đã đưa ra quy định để xử lý hành vi quấy rối tình dục tuy nhiên những quy định

này còn nhiều bất cập, nhất là về hình thức và mức độ xử lý đối với người vi phạm. Trong bài viết này tác giả tập trung phân tích khái niệm và các hình thức quấy rối tình dục giúp người đọc nhận diện hành vi quấy rối tình dục, phân tích những hành vi quấy rối tình dục thường xảy ra trong môi trường giáo dục đại học; đồng thời phân tích, đánh giá các quy định của pháp luật về xử lý hành vi quấy rối tình dục; từ đó đề xuất các giải pháp phòng chống quấy rối tình dục trong nhà trường.

2. Nhận diện hành vi quấy rối tình dục

2.1. Khái niệm quấy rối tình dục

Quấy rối tình dục xuất hiện trong nhiều lĩnh vực khác nhau của đời sống, ở mọi nơi, mọi lúc. Pháp luật quốc tế và pháp luật Việt Nam đều có quy định về quấy rối tình dục.

Theo đạo luật Quyền công dân Liên bang năm 1964 của Mỹ, quấy rối tình dục là một trong các hình thức phân biệt giới tính. *“Quấy rối tình dục là thực hiện các hành vi như dùng lời ve vãn tình dục, yêu cầu quan hệ tình dục trái ý muốn của người khác, dùng cử chỉ, lời nói gợi ý về tình dục mà thái độ phục tùng hay phản đối của cá nhân được gợi ý có liên quan đến quyền lợi, công việc, môi trường lao động của cá nhân đó”*. Theo chỉ thị 2002/73 của Liên minh châu Âu, quấy rối tình dục được hiểu là: *“Khi một thái độ có liên quan đến giới tính thể hiện ở hình thức có từ ngữ, không từ ngữ hay bằng cơ thể có mục đích hay có tác động làm tổn thương đến phẩm giá của một người hay tạo nên một môi trường mang nhiều dọa dẫm, thù địch, hạ thấp, lăng nhục, xúc phạm hay bối rối”* [6].

Trong hệ thống pháp luật Việt Nam, cụm từ “quấy rối tình dục” được ghi nhận trong Bộ luật Lao động năm 2012. Trong đó có 4 điều đề cập đến quấy rối tình dục bao gồm: *Điều 8, Các hành vi bị nghiêm cấm: Ngược đãi người lao động, quấy rối tình dục tại nơi làm việc; Điều 37, Quyền đơn phương chấm dứt hợp đồng lao động của người lao động: Bị ngược đãi, quấy rối tình dục, cưỡng bức lao động; Điều 182. Nghĩa vụ của lao động là người giúp việc gia đình: Tố cáo với cơ quan có thẩm quyền nếu người sử dụng lao động có hành vi ngược đãi, quấy rối tình dục; Điều 183. Những hành vi bị nghiêm cấm đối với người sử dụng lao động: Ngược đãi, quấy rối tình dục, cưỡng bức lao động, dùng vũ lực đối với lao động là người giúp việc gia đình* [1]. Tuy nhiên, Bộ

luật Lao động chưa đưa ra được khái niệm “quấy rối tình dục” để chúng ta có thể hình dung hành vi nào, lời nói ra sao, điều bộ, cử chỉ như thế nào mới được xem là quấy rối tình dục. Năm 2015 với sự hỗ trợ và tham gia ý kiến của Tổ chức Lao động Quốc tế (ILO), Bộ Lao động Thương binh và Xã hội đã phối hợp với Phòng Thương mại và Công nghiệp Việt Nam (VCCI), Tổng Liên đoàn Lao động Việt Nam công bố **Bộ quy tắc ứng xử về quấy rối tình dục tại nơi làm việc**, trong đó đưa ra định nghĩa quấy rối tình dục đồng thời liệt kê các hình thức quấy rối tình dục. Tuy đây không phải là một văn bản quy phạm pháp luật nhưng nó được công bố bởi một cơ quan cấp trung ương nên có thể coi là một nguồn tham khảo đáng tin cậy. Mặc dù vậy thì quấy rối tình dục trong bộ quy tắc trên vẫn chỉ được đề cập ở lĩnh vực lao động; trong khi quấy rối tình dục xuất hiện trong nhiều lĩnh vực khác nhau, ở mọi nơi. Theo văn bản này: *“Quấy rối tình dục là hành vi có tính chất tình dục gây ảnh hưởng tới nhân phẩm của nữ giới và nam giới, đây là hành vi không được chấp nhận, không mong muốn và không hợp lý làm xúc phạm đối với người nhận, và tạo ra môi trường làm việc bất ổn, đáng sợ, thù địch và khó chịu”* [4].

Như vậy, hai vấn đề mấu chốt để xác định quấy rối tình dục là thái độ của nạn nhân bị quấy rối tình dục và tính chất gợi dục của hành vi quấy rối. Một người chỉ bị buộc tội quấy rối tình dục khi hành vi quấy rối gây phiền hà cho người bị quấy rối hoặc khi nạn nhân đồng tình chỉ vì muốn khỏi bị đối xử tệ trong công việc, học tập...khi có những hành vi mang tính chất tình dục không mong muốn, không được chấp nhận thì đó là quấy rối tình dục.

2.2. Hình thức quấy rối tình dục

Quấy rối tình dục có thể biểu hiện dưới 3 hình thức là hành vi trực tiếp, lời nói hoặc hành vi phi lời nói, cụ thể:

Quấy rối tình dục bằng hành vi (trực tiếp): Với hình thức này quấy rối tình dục sẽ biểu hiện ra bên ngoài thành những hành vi mang tính tình dục lộ liễu như tiếp xúc hay có tình động chạm không mong muốn như: Sờ mó, vuốt ve, câu véo, ôm ấp hay cưỡng hôn, quay phim chụp hình các bộ phận nhạy cảm của người khác một cách lén lút cho tới các

hành vi nghiêm trọng hơn như tấn công xâm hại tình dục, cưỡng dâm, hiếp dâm.

Quấy rối tình dục bằng lời nói: Với hình thức này quấy rối tình dục sẽ biểu hiện ra thành ngôn ngữ gồm các nhận xét không phù hợp về mặt xã hội, văn hóa và không được mong muốn, bằng những ngụ ý về tình dục hay những nhận xét về trang phục hay cơ thể của một người nào đó khi có mặt họ hoặc hướng tới họ. Hình thức này còn bao gồm cả những lời đề nghị và những yêu cầu không mong muốn hay lời mời đi chơi mang tính cá nhân một cách liên tục khi người được mời đã thể hiện rõ thái độ từ chối.

Quấy rối tình dục bằng hành vi phi lời nói (gián tiếp): Hình thức này biểu hiện ra thành các hành động không được mong muốn như ngôn ngữ cơ thể khiêu khích, biểu hiện không đứng đắn, cái nhìn gợi tình, nháy mắt liên tục, các cử chỉ của các ngón tay... hay phô bày các tài liệu khiêu dâm, hình ảnh, vật, màn hình máy tính, các áp phích, thư điện tử, ghi chép, tin nhắn liên quan tới tình dục.

Quấy rối có thể thực hiện bằng hành vi, lời nói nhưng cũng có thể không cần phải trực tiếp nói ra. Những kẻ quấy rối tình dục còn có thể sử dụng công nghệ để quấy rối người khác như gửi tin nhắn bằng văn bản, hình ảnh hoặc video có nội dung không phù hợp. Như vậy, bất kể sự tiếp xúc nào được đồng thuận, được mong muốn và được đáp trả đều không phải là hành vi quấy rối tình dục (trừ một số hành vi mà pháp luật cấm như những hành vi tình dục có sự đồng thuận nhưng đối tượng là trẻ em).

2.3 Quấy rối tình dục trong nhà trường

Trong trường đại học, môi trường giáo dục dù được xây dựng lý tưởng đến đâu cũng không thể loại bỏ hoàn toàn nguy cơ bị quấy rối tình dục. *Hành vi quấy rối tình dục không chỉ xuất phát từ người dạy mà còn có thể xuất phát từ người học, nạn nhân trong trường hợp này có thể là cả sinh viên và giảng viên. Những nghiên cứu gần đây cho thấy không chỉ nữ giới mà cả nam giới cũng có thể trở thành nạn nhân của quấy rối tình dục nhưng phần lớn nạn nhân của quấy rối tình dục ở Việt Nam là nữ giới [7].* Các hành vi quấy rối tình dục có thể xảy ra bên trong và bên ngoài các trường đại học nhưng thường ở những nơi

công cộng như: Đường phố, công viên, nhà vệ sinh hoặc các phương tiện công cộng. *Rất nhiều các vụ quấy rối tình dục trong và ngoài nhà trường đã được báo chí đề cập và bị xử lý, nhiều vụ trong số đó là từ các trường đại học.* Tháng 1 năm 2018, báo cáo của một ủy ban điều tra độc lập do Tổng thống Uganda – Yoweri Museveni – ủy quyền tiết lộ: Hơn 50% nữ sinh viên và khoảng 49% nam sinh viên được phỏng vấn mô tả nạn quấy rối tình dục là nguyên nhân chính dẫn đến sự bất mãn của họ đối với hệ thống trường đại học nước này. Báo cáo còn tuyên bố nạn quấy rối tình dục “tăng mạnh” và thậm chí “trở thành chuẩn mực” – như trường hợp gọi là “đổi tình lấy điểm” khá phổ biến trên thế giới – tại một số khối trường đại học ở Uganda [8]. Những vụ việc quấy rối tình dục sẽ làm môi trường học tập, tâm sinh lý của sinh viên bị ảnh hưởng nghiêm trọng và nhất là gây thiệt hại đến uy tín của đơn vị đào tạo. Do vậy, phòng chống quấy rối tình dục không chỉ cần thiết đối với mỗi cá nhân mà còn là nhiệm vụ của nhà trường và xã hội. Hành vi quấy rối tình dục trong trường đại học có thể tồn tại dưới cả ba hình thức là lời nói, hành vi trực tiếp và hành vi phi lời nói. Quấy rối tình dục bằng hành vi trực tiếp như: Cố tình chạm không mong muốn, sờ mó, vuốt ve, cấu véo, ôm ấp hay cưỡng hôn thường xảy tại những khu vực ít người, tối khuất trong nhà trường như nhà vệ sinh, khu vực cầu thang cũng có thể xảy ra tại các sự kiện đông người... Những hành vi dạng này thường ít xảy ra nhưng thường bất ngờ làm cho người bị tấn công hốt hoảng, sợ hãi. Trong khi đó, quấy rối tình dục bằng lời nói thường phổ biến hơn nhưng đa phần nạn nhân lại chấp nhận nó một cách bị động như: Đùa giỡn, bình luận về vấn đề tình dục; lan truyền tin đồn tình dục... Quấy rối tình dục bằng hành vi phi lời nói xảy ra ngày càng phổ biến hơn do sự phát triển của thiết bị công nghệ kỹ thuật số và mạng xã hội như: Cho ai đó thấy những hình ảnh hoặc video về tình dục không thích hợp; yêu cầu ai đó gửi hình ảnh khỏa thân; đăng những bình luận, hình ảnh và video về tình dục trên mạng xã hội như Facebook hoặc gửi những tin nhắn có nội dung không phù hợp; viết thông tin liên lạc của người khác trên

tường nhà vệ sinh hoặc ở những nơi công cộng khác nhằm mục đích xấu... Tuy nhiên, quấy rối tình dục bằng hành vi trực tiếp dễ nhận diện hơn, trong khi đó quấy rối tình dục bằng lời nói hoặc hành vi phi lời nói thường bị nhầm lẫn là chọc ghẹo hoặc tán tỉnh do vậy hầu hết nạn nhân khi bị quấy rối tình dục trong trường hợp này đều phớt lờ coi như không có chuyện gì xảy ra, chối bỏ xem nó là đùa vui, tán tỉnh hoặc né tránh không tiếp xúc.

3. Pháp luật Việt Nam và một số quốc gia về xử lý quấy rối tình dục

3.1. Pháp luật Việt Nam về xử lý quấy rối tình dục

Mọi hành vi quấy rối tình dục đều là hành vi vi phạm pháp luật, cần phải phòng, chống và lên án, phải được điều tra, xác minh và bị xử lý kịp thời. Căn cứ tính chất, mức độ nguy hiểm hành vi quấy rối tình dục sẽ bị xử lý về mặt hành chính, kỷ luật hay hình sự. Hành vi quấy rối tình dục chưa đến mức bị xử lý hình sự thì có thể bị xử lý hành chính, xử lý kỷ luật theo quy định của pháp luật xử lý vi phạm hành chính, pháp luật lao động... Theo Điều a, Khoản 1, Điều 5, Nghị định số: 167/2013/NĐ-CP của Chính phủ về xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực an ninh, trật tự, an toàn xã hội; phòng, chống tệ nạn xã hội; phòng cháy và chữa cháy; phòng, chống bạo lực gia đình khi: Có cử chỉ, lời nói thô bạo, khiêu khích, trêu ghẹo, xúc phạm danh dự, nhân phẩm của người khác thì người vi phạm sẽ bị phạt cảnh cáo hoặc phạt tiền từ 100.000 đồng đến 300.000 đồng [3]. Biện pháp xử lý và mức xử phạt này được các chuyên gia pháp lý đánh giá là không phù hợp với tính chất, mức độ nguy hiểm của hành vi quấy rối tình dục hiện nay.

Ở mức độ cao nhất, hành vi quấy rối, xâm hại tình dục có thể bị xử lý về mặt hình sự nếu đủ các yếu tố cấu thành tội phạm được quy định trong Bộ luật Hình sự về các tội danh tương ứng: Tội cưỡng dâm, Tội hiếp dâm, Tội hiếp dâm người dưới 16 tuổi, Tội cưỡng dâm người từ đủ 13 tuổi đến dưới 16 tuổi, Tội dâm ô đối với người dưới 16 tuổi, Tội sử dụng người dưới 16 tuổi vào mục đích khiêu dâm....[2], [3]. Hành vi quấy rối tình dục xảy ra với các đối tượng khác nhau cũng bị xử lý khác nhau về mặt hình sự. Trong Bộ luật Hình

sự có hai tội danh liên quan đến quấy rối tình dục trẻ em (không nhằm mục đích giao cấu hoặc thực hiện hành vi quan hệ tình dục khác) là: Tội dâm ô đối với người dưới 16 tuổi (Điều 146), Tội sử dụng người dưới 16 tuổi vào mục đích khiêu dâm (Điều 147). Còn những hành vi quấy rối tình dục mà đối tượng không phải là trẻ em thì không được xác định là tội phạm nếu hành vi đó không nhằm mục đích giao cấu hoặc thực hiện hành vi quan hệ tình dục khác và chỉ có thể bị xử lý hành chính, kỷ luật. Trong một số trường hợp, nếu việc quấy rối tình dục xúc phạm nghiêm trọng đến danh dự, nhân phẩm của người khác thì có thể xử lý về tội làm nhục người khác, nhưng bản thân hành vi của việc quấy rối tình dục lại không đủ yếu tố để cấu thành tội làm nhục người khác theo điều 121 Bộ luật Hình sự nếu không có hậu quả, cần chứng minh được hậu quả là nạn nhân cảm thấy vô cùng nhục nhã, tủi hổ, ê chề... thì người vi phạm mới bị xử lý hình sự.

Điều đáng nói là những hành vi sàm sỡ như liếc mắt đưa tình, nhìn chăm chăm vào một bộ phận nào đó trên cơ thể người khác giới, gửi ảnh tình dục, đưa ra những "lời đề nghị khiếm nhã"... xảy ra tương đối phổ biến ở Việt Nam nhưng thường bị bỏ qua nếu nó chưa thực sự gây hậu quả nghiêm trọng hoặc nếu có xảy ra hậu quả cũng rất khó để chứng minh. Đây là một thực tế cần được xem xét lại bởi nếu không có một tội danh cụ thể cho hành vi này sẽ rất khó xử lý một cách nghiêm minh. Các cơ quan có thẩm quyền cần nghiên cứu kỹ những nhóm hành vi phạm tội nghiêm trọng để thêm vào các nhóm tội danh cụ thể vào luật thì mới có thể xử lý hình sự.

Như vậy, khung xử phạt đối với hành vi quấy rối tình dục ở Việt Nam hiện quá nhẹ, chưa đủ sức răn đe. Trước mắt, các cơ quan ban hành pháp luật cần nghiêm túc xem xét, tính toán để đưa ra những chế tài rõ ràng, phù hợp hơn với những hành vi này. Ở những trường hợp có hành vi quấy rối tình dục lần đầu phải tăng nặng mức xử lý hành chính, nếu tái diễn thì sẽ chuyển sang xử lý hình sự và có thể xem xét đến việc công khai nhân thân người vi phạm. Có xử lý nghiêm khắc những hành vi này mới đảm bảo được tính răn đe với những người có ý định vi phạm vì chế tài của pháp luật quá nhẹ như hiện nay.

3.2. Pháp luật một số quốc gia về xử lý quấy rối tình dục

Mỹ là một trong những nước đầu tiên ban hành luật về quấy rối tình dục. Theo luật của Mỹ, các hành vi quấy rối tình dục như động chạm đến thân thể người khác mà không được cho phép nhằm thỏa mãn nhục dục, xâm phạm đến thân thể, nhân phẩm của người khác là tội phạm và có thể bị phạt tù đến hai năm và phạt tiền đến 10.000 USD, mức bồi thường thiệt hại tối đa là 300.000 USD. Ngoài ra, người bị kết án tình dục còn bị quản chế, định kỳ hàng tháng những người này phải đến cơ quan chức năng để trình báo vị trí, hoạt động của mình. Bên cạnh đó, họ còn bị tước một số quyền công dân cơ bản như bỏ phiếu, sở hữu vũ khí, mở công ty thậm chí cả quyền chăm sóc con cái, bị cấm tiếp xúc với người thân và trẻ em. Sau khi ra tù và bị ghi án tích một cách công khai là tội phạm tình dục tùy theo mức độ nghiêm trọng mà án tích có thể kéo dài từ mười năm đến vĩnh viễn.

Theo Điều 237 Bộ luật Hình sự **Trung Quốc**, người nào dùng vũ lực, gây áp lực, hoặc dùng các phương thức khác để cưỡng ép, quấy rối phụ nữ hoặc để làm nhục phụ nữ sẽ bị phạt tối đa năm năm tù. Nếu phạm tội tại nơi đông người hoặc nơi công cộng, mức phạt có thể trên năm năm tù, mức phạt sẽ tăng thêm nếu nạn nhân là trẻ em [9].

Theo điều 354, 509 Bộ luật Hình sự của **Malaysia**, người nào dùng vũ lực với ý định xâm hại phẩm giá của người khác, hoặc biết hành động của mình có khả năng xâm hại phẩm giá của người khác sẽ bị phạt tù tối đa 10 năm, đi kèm phạt tiền và phạt roi. Người có hành vi dùng lời lẽ, cử chỉ hoặc phô bày đồ vật với ý định xúc phạm nhân phẩm của người khác sẽ bị phạt tiền và phạt tù tối đa 5 năm [9].

Theo điều 354A Bộ luật Hình sự của **Ấn Độ** xác định quấy rối tình dục là bao gồm hành vi tán tỉnh, đụng chạm cơ thể, yêu cầu hoặc đòi hỏi tình dục, cưỡng ép đối phương xem nội dung khiêu dâm, đưa ra lời nhận xét có sắc thái tình dục, hoặc các hành vi không mong muốn khác có bản chất tình dục, dù dưới dạng hành động, ngôn ngữ hoặc phi ngôn ngữ. Người vi phạm sẽ bị phạt tiền và phạt tù tối đa ba năm [9].

Theo Luật Chống quấy rối tình dục 1995 của **Philippines**, người nào vi phạm sẽ bị phạt tù một tới 6 tháng, phạt tiền từ 10.000-20.000 PHP (khoảng 200-400 USD) [9].

Như vậy, trong hệ thống pháp luật của rất nhiều nước quấy rối tình dục đều có thể là tội phạm và bị xử lý hình sự. Hình phạt đối với những tội danh này thường là phạt tiền hoặc tù có thời hạn nhưng mức phạt tiền cao hơn rất nhiều so với mức phạt tiền theo luật Việt Nam hiện nay.

4. Những giải pháp phòng chống xâm hại tình dục trong nhà trường

Về phía nhà trường và các tổ chức xã hội. Xây dựng, thiết lập một môi trường học tập, sinh hoạt an toàn cho sinh viên. Ngoài việc xây dựng quy tắc, lắp đặt camera an ninh tại các vị trí tiềm ẩn nguy cơ bị quấy rối như khu vực cầu thang, hành lang...; thành lập các đội nhóm sinh viên tăng cường tuần tra, bảo đảm an ninh trật tự, hỗ trợ nạn nhân nếu bị quấy rối. Cần thường xuyên tổ chức những buổi hội thảo về nhận diện, phòng chống quấy rối tình dục tại nhà trường giúp sinh viên tiếp xúc với các thông tin về quấy rối tình dục, xóa bỏ tâm lý sợ hãi khi bị quấy rối, mạnh dạn đáp trả và tố cáo những hành vi này.

Xây dựng những video hướng dẫn các cách phòng vệ bản thân đơn giản hay giới thiệu những ứng dụng về tự vệ, phòng vệ. Hoạt động này có thể được thực hiện bởi các câu lạc bộ, đội nhóm tuy nhiên nhà trường cần có sự kiểm soát về nội dung trước khi phổ biến.

Cần xây dựng Bộ quy tắc hướng dẫn Phòng chống quấy rối tình dục trong nhà trường. Bộ hướng dẫn được xây dựng với sự cố vấn của các chuyên viên về bạo hành, quấy rối xâm phạm tình dục, các dịch vụ và tổ chức bảo vệ nạn nhân, cùng các đại diện sinh viên.

Thiết lập các bộ phận và phân công nhân sự phụ trách giải quyết các vấn đề quấy rối tình dục phát sinh trong nhà trường. Trang bị cho các nhân sự làm việc trực tiếp với sinh viên những kỹ năng để xử lý những vụ việc tán công tình dục, phát triển các công cụ báo cáo trực tuyến, hợp tác chặt chẽ với chính quyền địa phương nơi cư trú để đưa ra các biện pháp hỗ trợ sinh viên khi bị quấy rối tình dục.

Về phía sinh viên. Để không bị quấy rối tình dục bản thân sinh viên phải bày tỏ thái độ quyết liệt bảo vệ chính mình. Những kẻ quấy rối tình dục thường không lùi bước trừ khi bạn bày tỏ quan điểm rõ ràng của bạn. Do vậy, trong mọi trường hợp hãy thể hiện thái độ dứt khoát, mạnh mẽ khi có dấu hiệu bị quấy rối tình dục. Nếu nạn nhân lơ đi khi bị quấy rối tình dục, nó thường tiếp diễn và thậm chí còn trở lên tồi tệ hơn. Loại bỏ rào cản tâm lý của người bị quấy rối. Trong thực tế, nhiều người bị quấy rối tình dục không dám bước ra để nói lên sự thật vì e sợ, vì xấu hổ do đó nạn nhân cần phải có can đảm mới có thể công khai hoặc tố cáo hành vi quấy rối tình dục. Tuy nhiên, sức ép tâm lý của người bị quấy rối có thể giải tỏa được không phụ thuộc rất nhiều vào môi trường học tập, sinh hoạt của họ do vậy cần tạo ra một môi trường an toàn, bình đẳng, công bằng để nạn nhân có thể yên tâm lên tiếng khi bị quấy rối. Nếu bạn là người bị quấy rối tình dục hoặc phát hiện hành vi này hãy báo ngay cho nhà trường, các cơ quan nhà nước có thẩm quyền (cơ quan công an, chính quyền địa phương) hoặc những tổ chức xã hội, thậm chí thầy cô, bạn bè, gia đình để nhận được hướng dẫn đối phó và hỗ trợ phù hợp.

Khi bị quấy rối tình dục bạn hãy lưu giữ lại những chứng cứ. Hãy ghi chép, lưu trữ lại chi tiết các thông tin bao gồm: ngày, giờ và địa điểm khi bị quấy rối, những lời lẽ, hành vi của kẻ quấy rối; đặc biệt là những hình ảnh, video, tin nhắn điện thoại hoặc tin nhắn online có tính công kích. Những bằng chứng này sẽ được sử dụng để chứng minh hành vi vi phạm, đối chất với người vi phạm trong trường hợp cần nhờ đến pháp luật can thiệp.

5. Kết luận

Môi trường giáo dục trong các nhà trường dù được tổ chức tốt đến đâu cũng không thể loại bỏ tính chất phức tạp của nó, nguy cơ bị quấy rối tình dục có thể đến từ mọi phía. Do vậy, để phòng chống quấy rối tình dục cách tốt nhất là trang bị cho mọi người và nhất là các bạn sinh viên những kiến thức để tự phòng, chống. Mỗi sinh viên cần nêu cao tinh thần cảnh giác, đề phòng và đối phó với những hành vi mang tính chất tình dục không tích cực hướng tới mình. Đặc biệt nạn nhân cần mạnh mẽ lên tiếng tố cáo những hành vi quấy rối

tình dục. Thu thập và lưu trữ chứng cứ để sử dụng trong trường hợp yêu cầu cơ quan nhà nước có thẩm quyền xử lý người và hành vi vi phạm. Đảm bảo an toàn cho bạn cũng là đảm bảo an toàn cho người khác □

Tài liệu tham khảo

- [1] Luật số: 10/2012/QH13, Bộ luật lao động được Quốc hội nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam khóa XIII, kỳ họp thứ 3 thông qua ngày 18 tháng 6 năm 2012;
- [2] Luật số: 100/2015/QH13, Bộ luật Hình sự được Quốc hội nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam khóa XIII, kỳ họp thứ 10 thông qua ngày 27 tháng 11 năm 2015;
- [3] Luật số: 12/2017/QH14, Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Bộ luật Hình sự số 100/2015/QH13 được Quốc hội nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam khóa XIV, kỳ họp thứ 3 thông qua ngày 20 tháng 6 năm 2017;
- [4] Bộ Lao động - Thương binh và Xã hội chủ trì, phối hợp với Tổng Liên đoàn Lao động Việt Nam và Phòng Thương mại và Công nghiệp Việt Nam, Bộ quy tắc ứng xử về quấy rối tình dục tại nơi làm việc, Hà Nội, năm 2015;
- [5] Nghị định 167/2013/NĐ-CP, Quy định xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực an ninh, trật tự, an toàn xã hội; phòng, chống tệ nạn xã hội; phòng cháy và chữa cháy; phòng, chống, chống bạo lực gia đình, ban hành ngày 12/11/2013, có hiệu lực ngày 28/12/2013.
- [6] Chỉ thị 2002/73 của Liên minh châu Âu được đưa ra năm 2002;
- [7] Bộ lao động thương binh và Xã hội, Báo cáo nghiên cứu về quấy rối tình dục tại nơi làm việc ở Việt Nam, năm 2015;
- [8] Diên San - Bê bối quấy rối tình dục trong trường đại học ở Uganda, Báo An Ninh thế giới Online ngày 29/3/2018;
- [9] <http://antg.cand.com.vn/Ho-so-Interpol/Be-boi-quay-roi-tinh-duc-trong-truong-dai-hoc-o-Uganda-484357/>
- [10] Quốc Đạt, Cách một số nước châu Á xử phạt quấy rối tình dục phụ nữ; Báo vnexpress.net, ngày 20/3/2019
- [11] <https://vnexpress.net/phap-luat/cach-mot-so-nuoc-chau-a-xu-phat-quay-roi-tinh-duc-phu-nu-3897492.html>

Ngày nhận bài: 3/6/2019

Ngày chuyển phản biện: 6/6/2019

Ngày hoàn thành sửa bài: 27/6/2019

Ngày chấp nhận đăng: 3/7/2019